

Dosarul nr. 3ra-447/19

Prima instanță: Judecătoria Râșcani mun. Chișinău (jud: S. Papuha)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Simciuc, I. Cotruță, I. Țurcan)

Î N C H E I E R E

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ion Munteanu,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Oleg Popovici împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova și Comisiei
de Licențiere a profesiei de avocat, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al
Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

cererea de chemare în judecată depusă de Ion Munteanu împotriva Uniunii
Avocaților din Republica Moldova și Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat,
intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la
contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 7 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, a fost
casată hotărârea din 19 ianuarie 2015 a Judecătoriei Râșcani municipiul Chișinău și
a fost emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 25 iunie 2014 Oleg Popovici a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat cu privire la contestarea
actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin hotărârea Comisiei de
Licențiere nr. 06 din 8 mai 2014 a fost admisă cererea sa de participare la examenul
de calificare în profesia de avocat organizat la 15 mai 2014.

A menționat că până la desfășurarea examenului din 15 mai 2014, unul din
membrii Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat a demisionat și în acest fel
Comisia de licențiere a rămas formată doar din 10 membri.

A invocat că în conformitate cu art.43 alin. (1) al Legii cu privire la avocatură,
Comisia de licențiere a profesiei de avocat este compusă din 11 membri, aleși în
bază de concurs, dintre care 8 sînt avocați cu o vechime în profesie de cel puțin 5
ani și 3 sînt profesori titulari de drept, iar condiția de admitere a candidatului cu 6
opțiuni admis, prevăzută de art. 27 din Statutul profesiei de avocat, este valabilă
pentru numărul de 11 membri ai Comisiei.

Astfel, a considerat că hotărârea nr. 09 din 22 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, în partea verificării și aprobării rezultatelor la prima etapă (proba scrisă) a examenului de calificare în profesia de avocat din 2014, a fost emisă contrar prevederilor legale.

A relatat că hotărârea nr. 09 din 22 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, este ilegală nu din lipsa numărului de voturi, dar din cauza neverificării lucrării de către o Comisie de Licențiere formată din 11 membri după cum este prevăzut la art. 43 al Legii cu privire la avocatură și art. 27 al Statutului profesiei de avocat.

Prin organizarea examenului de calificare în profesia de avocat de către o Comisie formată din 10 membri, candidatul la examen, din start a fost pus în situația de a acumula 6 - admis din 10, în loc de 6 - admis din 11 membri, ceea ce constituie o restrângere în exercitarea unor drepturi și libertăți legale.

La fel, a accentuat că după verificarea lucrării sale, s-a constatat că a acumulat 5 opțiuni admis și 5 opțiuni respins din 10 membri ai Comisiei de Licențiere și respectiv, cu un asemenea punctaj urma a fi admis la a doua etapă - proba orală.

Reclamantul a mai explicat că la examen au fost elaborate spețe din teme și disciplinele de drept care nu au fost publicate pe pagina oficială a Uniunii Avocaților și anume tematici din Legea cu privire la insolabilitate.

A considerat că prin includerea unor spețe elaborate din teme și discipline de drept care nu au fost publicate pe pagina oficială a Uniunii Avocaților, Comisia de Licențiere a încălcat art. 10 din Statutul profesiei de avocat privind procedura de organizare a examenului de calificare în profesia de avocat.

A relevat că spețele care au fost propuse spre soluționare erau neclare, iar candidatul a fost impus de situația de a ghici înțelesul întrebării.

Reclamantul și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art. 43 alin. (1), (3), (4), art. 20 alin. (3) din Legea cu privire la avocatură, art. 27 alin. (10), lit. a) pct. 8, art. 47 alin. (1), (8)-(10) din Statutul profesiei de avocat, art. 26 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, art. 43 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

A solicitat anularea hotărârii Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat nr. 10 din 27 mai 2014 în partea respingerii contestației candidatului Oleg Popovici în privința hotărârii Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat nr. 09 din 22 mai 2014; anularea parțială a hotărârii Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat nr. 09 din 22 mai 2014 în partea candidatului Oleg Popovici privind rezultatele primei etape, proba scrisă a examenului de calificare în profesia de avocat din 15 mai 2014, ca fiind contrară legii și procedurii stabilite; obligarea Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat de a adopta hotărârea privind includerea sa în lista candidaților admiși în profesia de avocat.

La 27 iunie 2014 Ion Munteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat cu privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii au fost invocate aceleași motive și temeuri din cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Popovici.

Reclamantul a solicitat anularea hotărârii Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat nr. 10 din 27 mai 2014 în partea respingerii contestației candidatului Ion

Munteanu în privința hotărârii Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat nr. 09 din 22 mai 2014 și încasarea din contul Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei.

Prin încheierea din 29 iulie 2013 a Judecătoriei Râșcani municipiul Chișinău ambele cauze au fost conexate într-un singur proces (f.d.70 Vol.II).

Prin încheierea din 25 septembrie 2014 a Judecătoriei Râșcani municipiul Chișinău a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova (f.d. 103 Vol.II).

Pe parcursul examinării cauzei reclamanții Oleg Popovici și Ion Munteanu și-au concretizat cerințele și au solicitat:

- anularea parțială a hotărârii nr. 09 din 22 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, în partea candidaților Ion Munteanu și Oleg Popovici privind rezultatele primei etape, proba scrisă a examenului de calificare în profesia de avocat din 15 mai 2014 ca fiind contrară legii și procedurii stabilite, cu recunoașterea ca fiind susținută de către Ion Munteanu și Oleg Popovici a primei etape (proba scrisă) a examenului de calificare în profesia de avocat din 15 mai 2014;

- anularea parțială a hotărârii nr. 10 din 27 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, în partea respingerii contestațiilor candidaților Oleg Popovici și Ion Munteanu asupra hotărârii nr. 09 din 22 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, cu recunoașterea susținerii examenului de calificare în profesia de avocat și punerea executării hotărârii în sarcina Ministerului Justiției.

Tototodată, reclamanții au indicat în calitate de pârât Uniunea Avocaților din Republica Moldova.

Prin hotărârea din 19 ianuarie 2015 a Judecătoriei Râșcani municipiul Chișinău, a fost admisă cererea de chemare în judecată. A fost anulată parțial hotărârea nr. 09 din 22 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat din cadrul Uniunii Avocaților în partea candidaților Oleg Popovici și Ion Munteanu privind rezultatele primei etape, proba scrisă a examenului de calificare în profesia de avocat din 15 mai 2014 ca fiind contrară legii și procedurii stabilite, cu recunoașterea ca fiind susținută de către Oleg Popovici și Ion Munteanu prima etapă (proba scrisă) a examenului de calificare în profesia de avocat din 15 mai 2014. A fost anulată parțial hotărârea nr.10 din 27 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat din cadrul Uniunii Avocaților în partea respingerii contestațiilor candidaților Oleg Popovici și Ion Munteanu asupra hotărârii nr. 09 din 22 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat. A fost recunoscută susținerea de către Oleg Popovici și Ion Munteanu a examenului de calificare în profesia de avocat, hotărârea servind drept temei de eliberare lui Oleg Popovici și Ion Munteanu a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

La 3 februarie 2015 Uniunea Avocaților din Republica Moldova a declarat apel împotriva hotărârii din 19 ianuarie 2015 a Judecătoriei Râșcani municipiul Chișinău.

Prin încheierea din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost încetată procedura de apel la apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, în partea intimatului Oleg Popovici, din motivul retragerii cererii de apel.

Prin decizia din 7 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, a fost casată hotărârea din 19 ianuarie 2015 a Judecătoriei Râșcani municipiul Chișinău în partea lui Ion

Munteanu, și a fost emisă o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial. S-a anulat hotărârea nr. 10 din 27 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, din cadrul Uniunii Avocaților, în partea respingerii contestației depuse de către Ion Munteanu împotriva hotărârii nr. 09 din 22 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat. S-a anulat hotărârea nr. 09 din 22 mai 2014 a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, din cadrul Uniunii Avocaților, în partea respingerii candidaturii lui Ion Munteanu pentru promovarea probei scrise care a avut loc la 15 mai 2014 și neadmiterii la a doua etapă (verbală) a examenului de calificare în profesia de avocat. S-a obligat Comisia de Licențiere a profesiei de avocat, din cadrul Uniunii Avocaților să-l restabilească în drepturi pe Ion Munteanu cu emiterea unei decizii privind admiterea lui la a II-a etapă, proba verbală a examenului de calificare în profesia de avocat. În rest, cerințele au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Pentru a decide astfel, instanța de apel și-a întemeiat soluția pe prevederile art. 3 alin. (1), art. 26 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, art. 20 alin. (1), alin. (4), art. 43 alin. (3), art. 40 alin. (3) lit. b) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, art. 27 alin. (12), alin. (13), art. 15 alin. (1) și (2) din Statutul profesiei de avocat.

În contextul normelor enunțate, instanța de apel a concluzionat asupra ilegalității actelor administrative contestate.

În acest sens, instanța de apel analizând conținutul spețelor la proba scrisă a examenului de calificare în profesia de avocat, a reținut că acestea au fost alcătuite defectuos și conțin mai multe soluții (contradictorii), iar acest fapt plasează candidații într-o situație de incertitudine și imprevizibilitate, Comisia obținând o marjă de manipulare exagerată, ceea ce pune în pericol aprecierea obiectivă, echidistantă și corectă a capacităților profesionale ale candidaților.

La fel, instanța de apel a constatat că la evaluarea candidatului Ion Munteanu au luat parte 10 membri, fapt ce este în contradicție cu cerințele instituite de normele legii.

Totodată, instanța de apel a menționat că deși prima instanță a ajuns la aceleași concluzii în privința ilegalității actelor administrative contestate, în mod eronat a stabilit că odată cu anularea acestora, se recunoaște susținerea de către Ion Munteanu a examenului de calificare în profesia de avocat, deoarece restabilirea dreptului încălcat nu poate avea loc prin acte recunoscute de către instanță ca fiind îndeplinite, cum ar fi susținerea celei de a doua probă, având în vedere că nicio altă autoritate nu este competentă să evalueze lucrarea oricărui candidat, în partea ce ține de calificativele acestuia, decât Comisia de Licențiere a profesiei de avocat, împuternicită prin lege.

La 5 decembrie 2018 și suplimentar la 29 martie 2019, Ion Munteanu a declarat recurs împotriva deciziei din 7 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

A susținut că prin retragerea apelului de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova în partea lui Oleg Popovici, se prezumă că intimatul recunoaște acțiunea integral, deoarece ambele cauze sunt identice, având aceeași situație.

A declarat că instanța de apel a modificat cerințele din oficiu și neîntemeiat s-a expus asupra pretenției de a obliga Uniunea Avocaților din Republica Moldova pentru al repune în drepturi și al admite la a II-a etapă a examenului de calificare în profesia de avocat.

De asemenea, a arătat că în cauze similare, instanțele de judecată au recunoscut susținerea de către candidați a examenului de calificare, cu obligarea eliberării licenței în profesia de avocat, motiv din care a susținut că decizia instanței de apel este contrară practicii naționale.

A mai indicat că în instanța de apel au fost administrare noi probe contrar prevederilor art. 372 Cod de procedură civilă.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Colegiul menționează că recursul a fost depus până la intrarea în vigoare a Codului administrativ. Respectiv, termenul de declarare al recursului urmează fi calculat conform dispozițiilor instituite de Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 7 noiembrie 2018.

Astfel, recursul declarat inițial la 5 decembrie 2018, este în termen.

La 26 februarie 2019 și 1 aprilie 2019, în conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, în adresa intimaților a fost expediată copia recursurilor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Intimații Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de Licențiere a profesiei de avocat și Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu și-au valorificat dreptul procedural și nu au depus referință în termenul stabilit.

În conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate reiese că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă prin derogare Completul va aprecia condițiile de admisibilitate ale recursului prin prisma prevederilor art. 258 alin. (3) Cod administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a prezentului cod.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ion Munteanu, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ion Munteanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă,

din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ion Munteanu.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ion Munteanu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva